

KIILI LEHT

KIILI VALLA AJALEHT / WWW.KIILIVALD.EE

NR 10 (2411)

*“Hea turvaline tee
kohe kutsub lapse ja
vankriga jalutama!”*

| Anet Vendel, noor ema

NOVEMBER 2019

MTÜ Riigikaitse Rügement juhatuse liige Kristo Pals Kiili Gümnaasiumi õpilaste keskel kodanikupäeva korraldama.

3x Ülo Russak

Kodanikupäev – me ei kaitse Eestit üksi

26. novembril, kodanikupäeva, otsustati Kiili Gümnaasiumis tähistada seekord eriliselt, kutsudes kohale need, kellele on meie riigi ja kodanike kaitse igapäevaseks tööks.

„Selline pakumine, korraldada koolis kodanike kaitse päev tuli mulle väikese üllatusena. Meeldiva üllatusena,“ tõdes päeva üks korraldajatest, MTÜ Riigikaitse Rügement juhatuse liige, Kiili Gümnaasiumi sõjalise algõpetuse juhendaja Kristo Pals.

„Püüame siis noortele võimalikult laiapinnalist kodanikukaitset näidata,“ kõneles ka missioonidel käinud sõjaväelane päeva eesmärkidest.

Õpilastele olid oma ametit tulnud tutvustama nii USA kui Briti sõjaväelased Tapalt, meie kaitseväelased Paldiski Kalevi jalaväepataljonist, aga ka politseinikud, päästjad ja vangla ametnikud, kokku ligi 30 erineva eriala spetsialistid.

Õppused, mis olid mõeldud 6. – 12. klassi õpilastele, toimusid kindla sõjaväelise korra järgi – tutvutud sõjaväelaste ja nende tegemistega, liikusid noored aineõpetaja saatel päästjate, politseinike või vanglaametnike juurde. Koolipoolne ürituse kordinaator oli sotsiaalne õppetooli juht Riina Juga

USA sõdurid on head õpetajad. Ja õppijaid sellesse päeva jagus.

Mis noori huvitas?

Gümnaasiumi avaras spordisaa- lis said noored tutvuda sõduri esmaste tarkustega – proovida pähe kiivrit ja selga täisvarustuses seljakotti, hoida käes ehtsaid jalaväe lahingrelvi. Ameerika sõdurid, kes noortele lahingtarkusi jagasid, olid abivalmis selgitajad

„Kui noortele riigikaitse laag- reid läbi viime, on ameeriklased alati kohal, neil on väga hea kontakt õpilastega,“ kõneles Pals. 8. klassi tüdrukud arvasid peale 20 kilose sõdurikoti selga upitamist, et see on ikka raske küll, eriti kui tuleks veel märke ronida või lumes kahlata. Noor- mehi huvitasid rohkem türel-

vad – automaadid, püstolid, kuulipildujad.

„Vangivalvur peab olema ka füüsiliselt heas vormis,“ kõneles noor treenitud mees noortele kuulajatele. Sellepärast on Sisekaitseakadeemias sisseastumiskatseteks vanglaametnikele ka kehalised katsed – käte kõverdused, kõhulihaste harjutused ja 3 kilomeetri jooks. Kui jõudu tuleb vanglatöös üliharva tarvitada, mõnd kinnipeetute vahel tekkinud intsidenti ei minda kunagi üksinda lahendama.

„Ka naised saavad vangla- tööga hästi hakkama. Meessoost kinnipeetavad suhtuvad naisvalvureisse suurema res-

Kalevi jalaväepataljoni reamees Tanel Nool, kes on kaitseväes omandanud ka soomukijuhi oskused, jagab neid nüüd Kiili Gümnaasiumi 10. klassi õpilastele.

pektiga kui meesvalvureisse,“ arvas Tallinna vangla naisametnik Triin Atla.

Noortele näidati ka kinnipeetavatelt konfiskeeritud esemeid: Imestust pälvis isehitatud tätoveerimisseeade.

Meil on palju liitlasi

Päästeameti esinadajad andsid noortele grupiülesandeks nuputada, kuidas päästjatel tuleb tege- gutseda, kui tulekahju puhkeb massiüritusel.

Politseinikud kõnelesid aga ka nii politseiniku kui abipoliti- seiniku ametist, lasid noortel ka alkoteste teha.

Uudistamist oli palju ka Ka- levi Jalaväepataljonist pärit soo-

muki juures. Reamehest soomu- kijuht, pool aastat ajateenistuses olnud Tanel Nool üritas kor- raga kõikidele küsimustele vas- tata: „See masin kaalub 13 ton- ni, soomukisse mahub kuni to- sin võitlejat, olenevalt varustu- sest, üksinda on seda masinat piiratud nähtavuse tõttu küllaltki raske juhtida, abiks on tornis olev laskur, kes siis lii kluses ju- hendab roolikeerajata...“

„Usun, et sellised päevad võiksid toimuda teisteski kooli- des, siis noored tunnetavad meie kaitsevõimet, saavad aru, et Ees- ti kaitse ei ole ainult meie kätes, meil on palju liitlasi,“ võttis Kristo Pals pingelise päeva kok- ku. | Ülo Russak

Hansaplant IKEA't ei karda

☉ Rae vallavolikogu otsus- tas 15. oktoobril Kurna külas asuva Põlluvälja kinnistu müüa Rootsi mööblikontser- nile IKEA. Varasemalt kõnel- di ka maailma suurima mööblikontserni huvist Saue vallas, Laagris asuva kinnis- tu vastu, aga peale pool aas- tat kestnud läbirääkimisi Rae valla juhtidega otsustas IKEA siiski Rae valla kasuks.

Rae abivallanem Priit Põld- mäe sõnul lubasid IKEA esi- najad ehitada Kurna külla Põl- luvälja kinnistu juurde uue mahasõidu Tallinna ringteelt, krundile sisesed ringteed ja kogujateed. See oli ka üks põh- juseid, miks vald oli huvitatud IKEA-ga läbirääkimiste jätku- misest. IKEA pakutud hind – kümme eurot ruutmeetri koh- ta –oli isegi kõrgem kui Rae valla läbirääkijad oodata oska- sid. Majandus- ja eelarveko- misjoni esimees Agu Laius üt- les Kiili lehele, et kahtlusi oli komisjonis mitmeid, sealhul- gas reostuse oht, ning seetõt- tu komisjon soovitski esialgu korraldada avalik enampak- kumine, mitte maa otsustus- korras müük IKEA-le.

Endine Rae vallavanem, praegune riigikogu liige Mart Võrklaev ütles, et IKEA-lt maa eest saadav kaks miljonit eu- rot ei pruugi tunduda suur summa, kuid lisaks rahale ai- tab IKEA piirkonda käivitada ning tõstab maa väärtust.

Kiili leht uuris, kuidas suhtutakse konkurendi peatsesse tulekusse Kiili vallas tegutsevas Hansaplantis, mis jääb IKEA vahetusse lähedusse. Vas- tab Hansaplant OÜ juha- taja Indrek Naudi

IKEA tulek Hansaplant Aianduskeskuse naabruses- se on tervitatav, ning mõle- ma oma valdkonna tippette- võtte peaaegu kõrvuti eksis- teerimine toob sellesse piir- konda lähiajal olulisi muu- tusi, loob uued võimalused soetada kodusisustus ja sa- muti kõik roheline nii kodu kui aia jaoks ühest kohast.

Hansaplanti tugevad kül- jed on just need, mida IKEAL pole ning ka vastupidi. Pean eelkõige silmas kvaliteetsete õuetaimede ja toailide suurt valikuvõimalust ning eristumist ka muus kaubava- likus teineteisest stilistiliselt.

Just sellepärast on kahe ettevõtte vahel sünergia loo- mine kasulik kõikidele piir- konda saavatele klientide- le ning ettevõtetele endile- gi. | Ülo Russak

Ringtee muudatused Kiili valla piires

○ Sellel aastal alustas Maanteeamet Tallinna ringtee E265 ITS ehk Dynamic traffic and truck parking management projektiga. Viie aasta jooksul paigaldatakse ringtee kilomeetritele 0–30 muuteabega liiklusemärgid, uuendatakse ilmastiku- ja liikluseiserevõrku ning rajatakse 100-kohaline nutikas veoautode parkimisala.

Tallinna ringtee Kiili valla ulatuses on Vaela ja Luige vaheline ala. Sinna rajatakse muutuva teabega liiklusmärgid ja infotablood, teelimaajamad, liikluskaamerad, liikluse monitoorimise süsteem ja V2I/12V terminalid. Uute lahendustena võtame kasutusele liikluse monitoorimise süsteemi ja V2I/12V terminalid.

Liikluse monitoorimine võimaldab loendada sõidukeid, mõõta sõidukite kiirust ja pikivahet ning annab sisendit liiklusjuhtimiskeskusele sõiduteel toimunud muutustest (nt sõidukite kiiruse langus või pikivahe vähenemine, mis viitab liiklusõnnetusele või ummikule jms).

V2I/12V terminalide kaudu toimub sõiduki ja taristu vaheline suhtlus. Uutel sõidukitel on juba sensorid sisse ehitatud, mis näitaks mõõdab sõiduki rehvil tee temperatuuri ja tuvastab sademeid. Selle info annab sõiduk tee ääres asuvatele terminalidele, mille kaudu liigub see liiklusjuhtimiskeskusesse. Kui teel on toimunud mingi muutus (tee on suletud, liiklus häiritud vms), siis annab liiklusjuhtimiskeskus info tee ääres olevatele seadmetele, mille kaudu sõiduki sensor selle üles korjab. Ehk siis toimubki kahesuunaline info liikumise.

Rae valla territooriumile tuleb ka liikluse ümbersuunamise süsteem – Jüri ja Vaela vahele ehk üsna Kiili valla territooriumi vahetusse lähedusse. Jüri ja Vaela vahel head ümbersuunamisteed ei ole – kas läbi Tallinna linna, kus on juba niigi suur liikluskorraldus või läbi Tuhala, mis teeb ümbersõidu pikkuseks 38 km. Käesoleva projektiga esmalt lehitakse lahendus Jüri-Kurna liikluse ümbersuunamise süsteemi rajamiseks. Uuritakse võimalusi automatiseeritud süsteemi rajamiseks, mille käigus toimub liikluse suunamine vastassuunda ja tagasi.

Lisaks rajatakse Tallinna linna territooriumile, Rae valla äärde 100-kohaline veoautode parkla. Ainult veokitele mõeldud parklasse rajatakse lumetelling, tualett, infokiosk, avatud wifi ala, kaasaegne valgustus, kaamerad. Parkimis-kohtade täituvuse infot kogutakse anduritega ja jagatakse nii Maanteeameti DATEX II andmevahetusteenuse kaudu kui ka lähimatel infotabloodel Tallinna ringteel. Parkla planeeritakse pespeptiiviga, et sinna saaks hiljem erasektor rajada teenindusjaama (miniteenuste pakkumisega veokijuhtidele).

Esimesena hakatakse 2021. aastal rajama veoautode parklat ja lõiku kilomeetritel 10–20, see lõik jääb ka Kiili valla territooriumile. Projekt ise kestab viis aastat ning lõpeb 2023. detsembris.

Kõiki loodavaid ITS lahendusi hakkab juhtima Maanteeameti liiklusjuhtimiskeskus. Projekt kestab 2023. aasta lõpuni ja selle kogueelarve on 5 miljonit eurot, millest 1,9 miljonit rahastab Euroopa Liidu Transpordi Ühendusfond CEF. | **Mari-Liis Sepp**, Maanteeameti projekteerimisnõuete ja liikluskorralduse projektijuht

Heakorrastatud ilusa elukesk- konna poole

Anet Vendel, kes varem Kiili Noortekeskuses töötas, nüüd aga lapse ja vankriga iga päev aleviku vahel jalutab, peab siinset heakorda ülimalt oluliseks. „Turvalisem on kõndida,“ arvab noor ema. Enim meeldib talle jalutada Vaela ja Lähthe poole suunduvatel kergliiklusteedel. Ülo Russak

Aimur Liiva
vallavanem

○ Tuba korras, aed ning maja ümbrus samuti, soovib pea iga inimene, et heakord oleks ka kodutänaval ja maantee ääres, samuti poodide ning ühiskondlike hoonete ümber. Sõnaga – heakorrastatud peab olema ka avalik ruum, sest valdav enamus inimesi on oma olemuselt puhutuse ja heakorra hindajad, ega muidu poleks Eestist saanud üleilmse koristustalgute Teeme Ära sünnipaik. Mida aeg edasi, seda enam soovitakse näha avalikus ruumis ka lihtsalt ilu – olgu selleks skulptuurid, jõulukaunistused, lillepostamendid, amplid vms. Ja kuigi viimasel ajal on üritatud tõstatada haljassalade niitmise otstarbekuse teemat, pole see idee siiski laiemal avalikkusel poolt mõistmist leidnud, pigem vastupidi. Õigus- tatud ootused on ka ratastoolis või jalgrattaga liiklejail: kõik peavad saama kulgeda mugavalt,

ilma kõrgete äärekiivide ja muude eelnenud aegade pärandita. Ja loomulikult käib ilu ja heakorra juurde ka tänavavalgustus, mis tiheasustuse puhul on täiesti mõisteta.

Mis tehtud?

Kiili vald on investeerinud viimase kümne aasta jooksul nii teedesse-tänavatesse kui ka avaliku ruumi valgustusse märkimisväärselt suuri summasid. Paljud kruusateed on saanud mustkatte, sama puudutab kõiki omavalitsusele kuuluvaid Luige aleviku tänavaid. Tänavalam- pide arv on sisuliselt kahekordistunud ning ees ootavad uued projektid. Toetatud on mänguväljakute, külaplatside ja terviseradade arendamist. Kiili aleviku kui keskuse elukeskkonda suunatud investeeringud olid pikki aastaid suhteliselt tagasihoidlikud, kuna kusagil mujal pigistas king alati rohkem. Loomulikult on tänagi puudujääke – kõik tänavad ei ole veel valged ja nii mõnigi tee tahab pindamist, kuid valla keskuse kui viisitkaadi olukord vajas samuti järele aitamist ning selleni on lõpuks ka jõutud.

Nabala tee äärse ala suuremad renoveerimistööd Kiili alevis algasid 2018. aastal rahvamaja ümbruse, tagumise parkla, Pargi tn kõnnitee ning seni puudunud normaalse ligipääsu rajamisega Lasteaia tänav 7, 9 ja 11 korterimajade juurde, samu-

ti rahvamaja ja Konsumi poe vahele jäävate majade esise ala heakorrastamisega. Paralleelselt toimus Keskuse tänavale uue asfaldi panek, kus leidis sobivama asukoha ka Kiili kolmapäevane turg; samuti rajati puuduvad kõnniteelõigud. 2019. aastal on saanud loogilise jätkuna valmis vallamaja ja tulevase perearstikeskuse esine parkla ning Karja tänav sisseõit koos seni puudunud kõnniteega. Kõikide nende ettevõtmiste aluseks on 2014. aastal kehtestatud Kiili alevi keskosa detailplaneering. Parklas varasemalt maas olnud asfalt leidis taaskasutust freesipuruna Kiili alevis Karja tn jalgteel ja koerte jalutusväljaku juures, Luigel Luna, Päikese, Kuu ja Tammetalu tänaval ning Vaelas Kõrtsi teel. Väljakaevest on saanud Luigele Põllu tn mänguväljaku juurde kauaoodatud kelgumägi, mis loomulikult ootab veel murukatet. Kiili pargist on kadunud aastaringne prügimägi, samal kohal põles meil 2019. aastal kaunis jaanilõke.

Mida toob tulevik?

2020. aasta plaanides on alevi keskosa tänavaliikluse renoveerimise jätkamine, osaliselt koostöös korteriühistutega. Kavas on korda teha Lasteaia tänav ning rajada selle planeeringukohane läbimurre Karja tänavale Lasteaia 2a tagant. Paralleelselt läheb tööle KIK-i poolt toetatav ale-

○ TEADMISEKS

Nabala tee 2c parkla ja Karja tn sisseõidu projekteerijaks on Raimo Tarto (AS YIT Eesti) koostöös vallaarhitekt Eduard Ventmani ja teedespetsialist Kadre Rumm'iga. Ehitustööde maksumus 163 tuhat eurot, teostaja Abetone Ehitus OÜ.

vi tänavavalgustuse renoveerimise projekt, mille käigus vahetatakse välja betoonmastid ning kogu süsteem viiakse üle LED-tehnoloogiale. Kaevamist on oodata rohkemgi, kuna soojatootja asub samuti KIK-i toel välja vahetama soojatrasse. 2020. aastal valmib ka kooli juurdeehitus, kompleksi esine parkla laiendus valmis juba tänavu ning kooli sissepääsu esine saab samuti täiesti uue ilme. Igasugune ehitustegevus põhjustab alati ebamugavusi, aga need on loodetavasti tulevase parema elukeskkonna ja liikluse turvalisuse nimel ületatavad.

Ilusa ümbruse hoidmine ja säilitamine on meie kõigi enda teha, olgu alevis või ükskõik millises teises valla punktis. Kaunid kodud on iga omavalitsuse ehteks ja väga paljudel juhtudel ulatub hoolitsus korteriuksest ja õueväravast kaugemale, mis on igati rõõmustav. Kiili vallavalitsus tänab kõiki inimesi ja ettevõtteid, kes on valla üldisesse heakorda vabatahtlikult panustanud, samuti tegusaid koostööpartnereid.

Rail Balticu esimene maanteeviadukt sai nurgakivi

○ Neljapäeval, 28. novembril asetati nurgakivi Rail Balticu trassil asuvalle Saustinõmme maanteeviaduktile Tallinna ringteel. Viadukt asub Saku vallas.

Nurgakivi asetamine tähistas ühtlasi raudteehenduse trassi ehitamise algust, sest Saustinõmme maanteeviadukt on Rail Balticu esimene objekt, mis saab nurgakivi, teatas Rail Baltic Estonia.

Üritusel osalesid peaminister Jüri Ratas, Euroopa Komisjoni transpordivolinik Violeta Bulc,

Euroopa Komisjoni liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi peadirektor Henrik Hololei ja majandus- ja taristuminister Taavi Aas.

Tallinna ringtee kilomeetrite 20,2 ja 24,2 vahel rekonstrueeritaks 4,1 kilomeetrit neljarealist teed. Ehitada tuleb kogujate ning kolm rajatist. Rail Balticu raudteeprojekti arendav Rail Baltic Estonia lisas pressiteates, et üheks osaks ehitustöödest on ka esimese Rail Balticu põhitrassi ületava maanteeviadukti ehitamine Saustinõmmel.

“Oleme koostöös maanteeametiga ühildanud Tallinna ringtee väljaehitamise ja Rail Balticu rajamise sellisel, et samal ajal Luige-Saku teelõiguga rajatakse ühtlasi ka maanteeviadukt, mille alt hakkab kulgema Rail Balticu trass,” ütles Rail Baltic Estonia tehniline juht Anvar Salomets mullu novembris.

“Sisuliselt võime seega öelda, et kui Rail Balticu ehitus sai alguse tulevast Ülemiste reisirajate terminali ja Tallinna Lennujaama ühendava trammitee ehi-

tusega, siis Saustinõmme viadukti näol on tegu esimese reaalse ehitusobjektiga Rail Balticu põhitrassil,” lisas ta.

Lisaks Rail Balticu trassi ületavale maanteeviaduktile on loigule planeeritud ka Saku liiklusõlme uued paarisviaduktid ning loomatunnel.

Rail Balticu projekt näeb ette kahe rööpapaariga, 870 kilomeetri pikkuse Euroopa standardlausega 1435 millimeetrit elektrifitseeritud raudtee ehitamise Tallinnast Leedu-Poola piirini. | **Kiili Leht**

**Eriline looming
erilistelt inimestelt**
18.11.– 6.12.
näitus Kiili Raamatukogus

Näitus saab teoks
Kiili valla Sotsiaalosakonna ja
Kiili Raamatukogu koostöös ja
sellega tähistatakse 3. detsembri
rahvusvahelist puuetega inimeste päeva.

**Kohaliku kogukonna puuetega inimeste loodud esemeid
on võimalik ka osta.**

Jututubadega kriisidele vastu?

Õnnetus ei hüüa tulles

Oleme harjunud, et Eesti on rahulik maa. Aga näiteks kliimamuutustega seotud hädad puudutavad ka Eestit, meie tormid muutuvad üha raevukamaks. Oktoobri lõpupäeval Eestit raputanud torm jättis elektrita terve Võrumaa, sealhulgas linna koos tähtsate infrastruktuuriettevõtete nagu haigla ja bensiinijaamad, tormikahjustused halvasid elutähtsad kommunikatsioonid nagu veevärk, kanalisatsioon, küte, mobiilside. Torm tegi laastamistööd mujalgi Eestis.

Päästeamet ja teised asjaomased institutsioonid tegutsevad sellistes olukordades mõistagi professionaalselt, ent selleks, et kõik sujuks vähimate võimalike kahjudega, peaks kriisiolukorraks olema valmis iga inimene. Elu on aga näidanud, et inimesed ei usu, et suurõnnetused võivad tabada neidki ega valmistu võimalikeks hädalukordadeks, ei loe juhendeid ning kui midagi juhtub, loodetakse, et ühe telefonikõne peale numbrile 112 saabub igas olukorras abi. Ollakse kindlad, et telefon töötab. Segadus, isegi paanika ja teineteisest möödarääkimine on sellistes olukordades aga tavalised.

Võrgustikud tekivad jututubades

Juba kevadel valmis siseministeeriumi ja riigikantselei eestvõttel kogumik „Käitumisjuhised kriisiolukordadeks”, mis on kättesaadav elektrooniliselt lehel kriis.ee, muuhulgas korraldati ka ulatuslik teavitustöö läbi meedia. See lähtus arusaamast, et ei piisa kriisikomisjonide liikmete ja professionaalide informeeritusest, vaid vaja on informeerida iga kodanikku ja rohujuuretasandil kriisiolukorra käitumine läbi rääkida ja kokku leppida aegsasti enne tegelikke häireolukordi.

Kokku kutsutud võtmeisikute toel loodetigi juhust levitada kõigile kogukonna liikmetele ehk külades, kortermajades, kollektiivides. Lootust, et sellest on abi, suurendab vana tõde: kui infot edastab tuttav inimene ja mitte ametiisik, suureneb selle vastuvõtmise tõenäosus. Veelgi enam, kui kaasa tuleb tuttava soovitus, et juhend on kasulik.

Kogukondlik kriisiks valmistumine

Kogukonna turvalisuse tagab see, kui mõnes väga lihtsas asjas kokku leppida: kus asuvad vahendid, mida kriisi ajal kasutada ja mis tingimustel saab neid kasutada, kui need kuulu-

Mida teha, kui pole ei elektrit ega sidet? Foto on illustreeriv.

Shutterstock.com

TEADMISEKS

Harjumaa Omavalitsuste Liidu tellimisel ja siseministeeriumi rahastusel on Linnalabor koostanud 15 Harjumaa omavalitsuse koostöövõrgustikku, et tagada asjakohane suhtlus ja tegutsemine Viimsi, Rae, Harku, Kuusalu, Kose, Jõelähtme, Lään-Harju, Maardu, Kiili, Loksas, Anija, Keila, Raasiku, Saku, Saue valdades.

PROJEKTI LÄBIVIIJAD:

- Peeter Vihma on sotsioloog ja kogenud kodanikuühiskonna eestkõneleja. Nõustanud riigiasutusi kaasava valitsemise teemal. Hetkel kirjutab Fulbrighti stipendiumi toel Cornellil ülikoolis samal teemal doktoritööd.
- Tallinna Ülikooli õppejõud Barbi Pilvre on kommunikatsiooniekspert ja kodanikuühiskonna teemadega kursis muu hulgas seoses Avatud Eesti Fondi nõukogu liikme kogemusega.
- Aide Tonts on ettevõtja ja koolitaja Soomes ning avaldanud muu hulgas raamatu “Verkoistu, vaikuta, menesty” võrgustumise vajalikkusest ettevõtluses.

vad erakätesse. Kus on sidevahendid ja kuidas edastada infot kui telefon ei tööta? Kus koguneda, kus saab kütta ilma elektrita? Ei piisa, kui sellised asjad on kokku lepitud valla komisjonis ja inimesed neid ei tea. See-

pärast tulebki natuke mokalaa-ta pidada ehk teineteisega sellel teemal rääkida.

Nagu oktoober näitas, on Eestis kõige tavalisemateks „suuremateks jamadeks” tormid. Aga juhtuda võivad ka muud suuremad õnnetused näiteks ulatusliku reostuse korral transiitkoridorides (keemia-, nafta- jms reostus), mis läbivad Harjumaa omavalitsusi. Seminaridel mängitigi läbi kogukonna suhtlus täiesti realistlik talvise tormi olukord, millega kaasnevad ulatuslikud elektri- ja sidekatkestused, teed muutuvad kohati läbimatuteks, kõik ei suuda säilitada kainet meelt ja käituda ratsionaalselt.

Suhtlemine on kriisiolukordades võtmetähtsusega

Kriisiolukordades muutub oluliseks informatsioon. Kommunikatsioonile keskenduvatel koolitustel ehk nn jututubade käigus tulevad välja erinevate võtmeisikute koostööd takistavad asjaolud – puudulik informeeritus, erinevad arusaamad. Kriisiolukordade tõhus lahendamise eeldab, et inimesed suhtleksid, tunneksid üksteist, et neil oleksid olemas vajalikud kontaktid ja nad jagaksid arusaamu, kuidas käituda, milles on kokku lepitud.

Harjumaa Omavalitsuste Liit on valmis astuma esimesi sam-

me selle projekti tulemusena, loomaks Harjumaa võtmeisikute andmebaas, mille kaudu edastada järjepidevalt infot kriisiolukordadeks valmisolekuks. Eeldatavalt saabki Harjumaa Omavalitsuste Liit olema esmane algataja vajaliku maakondliku kriisivõrgustiku koondamisel.

Kriisiks valmisoleku infopäevade tulemusena aga sai selgeks mõnigi puuduv lüli Harjumaa valdade kommunikatsiooniahelates, tüüpiline on olukord, kus külavanemad ja korteriühistute esindajad ei ole kursis kohaliku omavalitsuse kriisikomisjoni tegevusega või ei teagi, kes komisjoni kuuluvad. Kuni info on ainult kriisikomisjoni liikmete peades ja seda ei jagata rohujuuretasandil külaseltside, korteriühistute, suuremate asutustega, on tegelikes häireolukordades oluliselt raskem tegutseda. Kriisikäitumise juhendid ei tööta, kuni nad jäävad ainult paberitele või netilehekülgedele, telefonirakendustesse. Linnalabori poolt läbiviidud Harjumaa Omavalitsuste Liidu kriisiks valmisoleku projekt näitas, et info jagamine ja läbirääkimised ei ole paanika külvamine, informatsiooni vahetust ja suhtlemist kohalikul tasandil ei ole kunagi liiga palju. | **Peeter Vihma**, sotsioloog, **Barbi Pilvre**, kommunikatsiooniekspert, MTÜ Linnalabor

Künnivarestele vaderiks

☉ Elame ajal, kus kutsutakse üles märkama, abistama ja toetama abivajajaid. Me soovime kasvatada empaatiavõimet ja abivalmidust juba lasteaiaes ning anda oma panuse endast nõrgemate heaks.

Nii kuulsimegi naaberrühma Tirtsudelt, et loomaaias on vahva vaderiprogramm loomade ja lindude toidulaua toetuseks.

Meie, kui rahvaliku stiili austajad, otsustasime võtta oma tiiva alla künnivaresepaari, Katja ja Valdo. Soovime olla nende heategijad-vaderid ning koguda raha nende toidulaua katmiseks.

Künnivaresed valisime just eelkõige selle tõttu, et nendest tarkadest lindudest teame me vähe, kuigi elame kõrvu siin väikesel Eestimaal. Nüüd teame aga, et rääkida on palju...

Kes on Katja ja Valdo?

Tallinna Loomaaia laste loomaaias elavad Katja ja Valdo. Katja tuli loomaaeda tibuna, kuna oli pesast välja kukkunud (või visatud?). Lennata ta väga hästi ei oska, kuid oma toimetused saab laste loomaaia laudas siiski tehtud. Katja, nagu ka teised vareslased, on väga tark ja hea mälu. Valdo toodi loomaaeda täiskasvanuna. Õnnetuse läbi oli tema tiib nii palju viga saanud, et see tuli amputeerida. Algul elas ta üks, kuid saatuse tahtel leidis loomaaias talle sobiv kaasa – samuti üksik Katja. Nüüd on Katja eeskujul ka muid tagasihoidlik Valdo julgemaks muutunud – ta laulab oma vahvat viisijuppi ning teretab inimesi valju kraaksuga. Valdost ja Katjast loe täpsemalt Tallinna Loomaaia Sõprade Seltsi kodulehel <http://www.tlss.ee/animal/kunnivares/>.

Sügisel saabus meie Liblikate rühma üks paar mänguvahendeid. Nemat saadavad meie õppetööd, tegemisi

ja mängu kuni unepaini. Nad vestlevad lastega, räägivad, mida metsas või linnas kõrgelt märksid, mida tundsid erinevates ilmaoludes; nad äratavad huvi mängulisel moel ning juhatavad sisse päevateema. Käemänguna on igal lapsel üks Katja ja Valdo vasaku- ja parema käena igal ajal taskus omast käest võtta. Nad ei saa sugugi alati omavahel hästi läbi - vaidlevad, solvuvad, lahendavad omavahelisi tülisid laste abiga. Samas need vahvad varesed rõõmustavad ja väljendavad sõnadega tundeid olles nii lastele eeskujuks ning õpetavad, kuidas erinevate tunnetega toime tulla.

Mardilaadal

Mardilaada eel olid meil käed jalad iseäranis tööd täis: matkasime sooservale põneva kujukaga puujuurikaid otsima ning leitu oli vaja ju ka lasteada tassida. Lapsed olid sealjuures erakordselt vaprad ja sitked, keegi ei loobunud oma kanda-mist poolel teel. Korjasime veel kive, käbisid, oksa jm loodusliku materjali, et meisterdada müügiks käsitööd. Vareseteemalised seinapildid käbisid kaubaks hästi, neid tuleb veel ka juurde meisterdada. Mardilaada kaubalettide rikastamiseks küpsetasid lapsevanemad head ja paremat ning Ralf Mathiase ema aitas kogu laadakraami maha müüa. Saadud laadatulu annetame künnivareste Valdo ja Katja vaderlusprogrammi.

Meie rühma selle aasta jõulunäidendis on oluline roll varestel.

Peagi sõidame lastega loomaaeda varesepaarile külla ning anname üle oma jõuluringiks kogutud raha.

„Eks igal ole oma siurulind, kelle poole alt üles vaadata” - nii on lausunud A. Kivirähk on oma uusimas romaanis. | **Heli ja Marju**, Liblikate rühma õpetajad

Liblikate rühma lapsed lasteaiatoas ja...

...matkal.

2x Erakogu

Karl Mell – raudmeheks Saksamaal

„Koolitunnis Saksamaal meeldis mulle väga, et õpetaja rääkis seal sama moodi nagu Eestiski klassi ees, samas aga suunas õpilasi arutlema antud teema üle. See tagas, et õpilased töötasid 101% tunnis kaasa, sest hindedki sõltuvad seal kaasa-mõtlemisest, aruteludes osalemisest. Hindamissüsteem koolis on üles ehitatud nii, et 70% hindest sõltub suulisest vastamisest. Järelikult peab iga õpilane tunnis kätt tõstma, vastama, aktiivne olema. Muidu lihtsalt ei kujune hinnet!“

Nii kõneleb Sksamaal, Hamburgis, aasta vahetusõpilaseks olnud ja praegu Tallinna Reaalkoolis 11. klassis õppiv Karl Mell. Soov just Saksamaale vahetusõpilaseks minna tekkis noormehel juba põhikoolis. Ja seda paljuski isiklikel põhjustel: nende suguvõsas on varasemalt sakslasi olnud, Karl isegi kõneles lapsena saksa keelt. „Tahtsin jälle selle keele suhu saada, Saksamaal sidemeid soetada,“ räägib noormees, kes kevadel naaseski õpingutelt Hamburgist, suus sorav saksa keel ja südames side saksa neiuaga.

Keelega tuli algusest alata
„Alguses oli päris raske,“ tunnis-

Perekond Dragö noored, kelle juures Karl Mell (fotol paremal) Hamburgis elas, olid noormehe eakaaslased. Vasakul vend: Stefan, õed Ute ja Anne. Foto on tehtud väljasõidul Taani piiri äärde.

Erakogu

tab Karl ausalt. Mis sellest, et kõik YFU (Youth For Understanding – rahvusvahaline õpilasvahetusega tegelev organisatsioon) poolt lähetatud läbivad esmalt kolmenädalase kohanemislaga vastuvõtval maal kohaliku kultuuri ja keelega tutvumiseks. „Saksa kultuur pole ju meie jaoks küll võõras, aga keelega pidin ikka päris algusest alustama,“ meenutab Karl, kes peale laagrit kohe täiega gümnaasiumiõpingutesse sukeldus.

„Minu jaoks olid alguses raskeimad kõik humanitaarsed, just keele pärast,“ tunnistab noormees. Matemaatikas on aga arvud ühesugused kõikides kultuurides, ka füüsikast oli võõras keeles lihtsam aru saada kui näiteks bioloogiast või ajaloo. Ka ei üritanud Karl koolitunnis sekundaalsetesse õpilastevahelistesse aruteludesse. Nii et ega hindedki alguses väga kiita olnud – kõike hinnati seal võrd-

õpetajad ühel nöl – eesti noormees võiks Saksamaal õpinguid jätkata.

Kodu on kodu

Kodu on aga kodu. Oma kooli, sõprade, igapäevase elu-oluga. Kuigi ka Hamburgi äärelinn, kus Karl Mell vahetusõpilaseks oli oma YFU abiga ajutise kodu ja kooli leidnud, sarnanes oma asustustiheduse ja eramutega rohkem Kiili alevikule kui multikultilisele miljonilinnale.

Ka saksa pere, kelle juures Karl elas, oli varemgi vahetusõpilasi võõrustanud, nii et kui arusaamatusi ka tekkis, lahendati need kiiresti. „Eks seegi tegi mu Saksamaa-elu lihtsamaks ja huvitavamaks, et peres oli täpselt minuealine tütar, kes oli olnud just vahetusõpilaseks USA-s ja 14-aastased kaksikud, õde ja vend. Eks vanemate motiiv mind hästi vastu võtta tuli sellestki, et nende tütar oli Ameerikas kenasti koheldud,“ meenutab Karl.

Ironman sünnipäevaks

Üks põhjusi, miks Karl just Saksamaale vahetusõpilaseks kandideeris, olid sealse sportimisvõimalused. „Tegelen juba mitu aastat triatloniga. Ja Hamburg on linn, kus mul oli võimalus oma lemmikalaga senisel tasemel jätkata,“ tõdeb Karl. „Senisel tasemel“ tähendab aga seda, et eesti noormees kutsuti Hamburgi triatlonistide koondisesse – oli ju tema suur unistus läbida enenema 18. sünnipäeva täispikk triatlon. „Tegelikult alla 18 eluaasta täispikka triatloni ehk siis raudmehe distantsi läbida võistlusreeglid ei luba,“ tutvustab Karl võistlusmäärstikku. Nagu ka seda, et määrused lubavad lä-

bida täispika distantsi neil, kes veel samal aastal saavad 18. Seda teades Karl treenis Hamburgis mõnel nädalal õppetöö kõrvalt isegi 20 tundi. 25. mail – täpselt oma 18. sünnipäeval – ujuski Karl Lanzarote saarel Hispaanias 3,8 kilomeetrit, sõitis 180 kilomeetrit ratast ja läbis joostes täispika maratoni. „Sain ajaks sel maailma üheks raskeimaks peetaval – just ilmastikuliselt arvestades – triatloni distantsil 10 tundi ja 26 minutit,“ rõõmustab Karl Mell erakordse saavutuse üle nüüdki veel. Praegu treenib noormees Tallinnas, meie kahekordse olümpiamehe Marko Alberti treeninggruppis.

Vahetusõpilaseperiood on läbi, Karl Mell õpib Tallinna Reaalkooli 11. klassis. Just seal, kus ta enne Saksamaale minekut õppima oleks pidanud. Kas on see üks aasta võõral maal ehk kaotatud aeg?

Kindlasti pole see aeg kaotatud, usub Karl. Üks võõrkeel on noormehel nüüd veel suus, tekkinud on palju uusi tutvuseid ja sidemeid. Ja mis ehk tähtsaim – avardunud on maailmapilt, lihtsam on nüüd näiteks kõrgkooli Saksamaale saada. Eriti teades, et seal keegi juba väga ootab. | **Ülo Russak**

Nabala kogudusemajas käib remont

„Nabala vennastekoguduse majas Paekna küla külje all käib remont. Pea sada aastat vana hoone – praegu tegutsev palvemaja ehitati 1926. aastal – saali põrandas avastati seen. Nüüd on põrand talguliste abiga üles võetud, põranda alt leitud suured maakivid koos pehkinud põrandalauadega hoonest välja veetud. Uus põrand tahetakse paigaldada juba meistrite abiga, aga ka talgulised on oodatud.“

Jaane Lend Nabala palvemaja ees.

Ülo Russak

„Tegelikult tegutseb palvemaja samas kohas juba ligi 200 aastat,“ teab vennastekoguduse eestseisja Jaane Lend. Esimene maja ehitati samasse paika 1828. aastal – see selgus maja lammutamisel, ehitamise aastaarv oli dateeritud maja aampalki. „Et Kiili vallas kirikut pole ega pole olnudki – Kiili kuulub Jüri kihelkonnakirikule – siis otsustas kohalik rahvas peale esimese maja lammutamist ehitada samale kohale uue,“ meenutab Jaane Lend palvemaja pikka ajalugu.

„Tegelikult tegutseb palvemaja samas kohas juba ligi 200 aastat,“ teab vennastekoguduse eestseisja Jaane Lend. Esimene maja ehitati samasse paika 1828. aastal – see selgus maja lammutamisel, ehitamise aastaarv oli dateeritud maja aampalki. „Et Kiili vallas kirikut pole ega pole olnudki – Kiili kuulub Jüri kihelkonnakirikule – siis otsustas kohalik rahvas peale esimese maja lammutamist ehitada samale kohale uue,“ meenutab Jaane Lend palvemaja pikka ajalugu.

Inimesed käivad Nabala palvemajas koos regulaarselt üks kord kuus ja samuti reedeti, kus arutletakse vaimulikel teemadel, kuulatakse Jumalasõna, mida toovad palvemajja Jüri kiriku õpetajad Tanel Ots ja Ülo Liivamägi ja kohalikud vennad. Lisaks sellele toimub Palvemajas laste teatriteatrit, mida juhendab

Anna-Maria Vaino. Vennastekoguduse asutamise aastapäeval septembris on tavaliselt kohal sadakond inimest, tullakse Eestimaa igast kandist.

Kogudus tegutseb suuresti annetuste toel, aga suuremate ettevõtmiste juures toetab kogudust ka vald. Nii ehitati suures osas valla toel hiljaaegu palvemajale abihoone, ka põranda väljavahetamiseks oodatakse tuge Kiili vallalt. | **Ülo Russak**

Mari Teede
loodusfotode näitus

Kiili Raamatukogus
16.12.2019–31.01.2020

RED HAT

EKSPOSITSIOONISTENDID
MUUSEUMIMÖÖBEL
CNC-FREES JA LASERLÕIKUS
SISE- JA VÄLIREKLAAM
VALGUSREKLAAM
AKRÜÜLTÖÖD
SILDID JA VIIDAD
DIGITRÜKK
KLEEBISED
KUJUNDUS

Tule tutvu meie teenustega uues asukohas
TÄNASSILMA TEE 15 Saku vald

RED HAT GROUP DESIGN OÜ

- E-R 7.30-16.00
- www.redhat.ee
- Red Hat Group Design

Võrkpallurid alustasid hooaega

⊙ Neljakordne esiliiga ja kahekordne maailmamängude võidumeeskond EstNor/Kiili on alustanud oma 11-hooaega Kiilis. Kahjuks pole algus, nagu ka Kiili esindusmeeskonna paar viimast hooaega kulgenud ootuspäraselt, sest varem tiitleid noppinud meeskond on jäänud esiliigas medalita. Meeste esiliigas on alustatud 4 kaotusega, viimastes voorudes on kaotatud Tallinna Ülikooli meeskonnale 1:3 (20:25, 21:25, 25:23, 19:25) ja LotusTimber / Neemeco SK meeskonnale 1:3 (22:25, 25:23, 18:25, 21:25) ning karikavõistluste veerandfinaalis kaotati meistriliiga meeskonnale TalTech kahes mängus 0:3. Võõrsil olid numbrid 17:25, 12:25, 19:25 ja kodusaalis natuke rõõmsamad 18:25, 21:25, 16:25.

Meeskonnas on toimunud viimaste aastate jooksul suured muutused ja seda ennekõike noorenemise suunas. Nüüdseks on aastaid tagasi Raigo Tatriku (SK Tats) poolt käima lükatud töö noortega hakanud vilju kandma ka esiliiga võistkonda silmas pidades.

Viimased 4-viis aastat on toimunud hea koostöö SK Tatsi ja meeste esiliiga võistkonna vahel. Iga aasta on meie valla neli kuni viis noormängijat tulnud esindusvõistkonda meeste tasemega tutvuma ja kogemusi ammutama. See koostöö näitab hetkel kasvutrendi kuna tänavusel hooajal kuulub esiliiga võistkonna nimekirja lausa kuus Kiili noormeest.

Suur muudatus on toimunud peatreeneri osas, kuna aastaid Kiili meeskonnas ründajatele tõsteid ette jaganud sidemängi-

EstNor / Kiili võrkpalli meeskond.

Erakogu

ja Kuldar Männilaan lööb esmakordselt taktikeppi platsi kõrval, peatreenerina.

Ka Kiili võrkpalli esindusmeeskonna nimi on sel hooajal uus. TalTech/Kiili asemel läheb võite püüdma EstNor/Kiili. Meil on hea meel, et meie senise pi-

kaajalist peasponsori asemel tuli peasponsoriks just meie enda Kiili valla ettevõtte EstNor OÜ.

Siinkohal soovime tänada ka meie teisi sponsoreid, kes meie tegemisi toetavad: Rovalis OÜ, Estko AS, AMP Viimistlus OÜ,

Käpajalg OÜ, SUBWAY ja Kiili vald.

Võistkonna uue hooaja eesmärgiks on tuua Kiili võrkpall tagasi esiliiga tippu ja hakata taas medalite eest võitlema. Lisaks andekatele noortele on võistkonnas mitmeid pikaajali-

se kogemusega mängumehi, kelle piisavalt oskusi ja taset saavutamaks seatud eesmärgi.

Oma oskuste ja võitlusliku mänguga soovime pakkuda kiilikele palju häid emotsioone ja võrkpallielamusi. Tulge saali ja elage omadele kaasa!

Võrkpalli Rahvaliigas meeste II tugevusgrupi B-alagrupis on SK Tats / Kiili võitnud 3:0 VK Seltskonna 3:1 ning naiste II tugevusgrupi A-alagrupis on Kiili SK naiskond võitnud 3:0 nii naiskonda Kastis kui ka naiskonda VK Teemu. | **Kaupo Kütt**

Vaelas toimus juba teine tervisejooks

⊙ Vaela Spordiselts korraldas juba teist korda hilissügisel Vaela terviseraja 1,4-kilomeetrise ringi peale kõigile mõeldud jooksuürituse. Kuni 12 aastased lapsed jooksid eripikkustel jooksudistantsidel, kus ajavõttu ja paremust ei selgitatud. Lõpetajad said diplomid korraldajatel.

Vaela teine tervisejooks.

Erakogu

Kõige suurema osavõtjatega vanusegrupp oli 3-4 aastased, koku osales 63 noort jooksuhuvilist. Noored kuni 14 aastaste distantsiks oli 1,4 kilomeetrit ehk üks Vaela terviseraja ring. Osales 12 tublit jooksjat, kus võitjana väljus Romet. Huvilistel oli ka võimalus osaleda tervisejook-

sul, mille pikkuseks oli 2 Vaela terviseraja ringi.

Jooksuüritus kulmineerus 4,2 ja 8,4 kilomeetri ühisstardiga. 4,2 kilomeetril oli osavõtjaid 17, kellest 9 olid naisterahvad. Põhijooks, kus tuli läbida 6 Vaela terviseraja ringi oli osavõtjaid 30, nendest 13 naist. Kui enamjaolt

Noortejooks ja 4,2 kilomeetri distants jäi Kiili valla siseasjaks, siis 8,4 kilomeetril domineerisid osavõtjad Tallinnast. Osalejate auhinnalaua katsid Vaela Spordiseltsi head toetajad Reval Sport, Kangru külaselts, Karukella hoovikontserdid Kangrus, Vaela Külaselts. | **Kaupo Kütt**

⊙ SPORDIÜLDISED

Jalgpall

⊙ Üle mitme aasta on nüüd jälle Eesti meistrivõistlustel saali-jalgpallis esindatud Kiili võistkond. Nimelt Eesti saali-jalgpalli meistrivõistluste 2. liigas osaleb EstNor / Kiili meeskond. Peasponsor, nagu võrkpalluritel on Kiili valla ettevõtte EstNor OÜ. Veel toetavad Kiili jalgpalli AMP Viimistlus OÜ ja Kiili SK. Aitäh teile! 2. liigas osaleb 7 meeskonda.

Mängitakse iga vastasega 2 korda (üks mäng kodus ja üks mäng võõrsil).

Sõitmist tuleb ikka täiega, sest vastased on: Rõuge Saunamaa, Rantipol Võru Helios, FC Äksi Wolves, Aruküla Unib-

ox, Rummu Dünamo II, FC Otepää.

Peetud on juba 2 vooru. Esimeses mängus kodusaalis Kiilis mängiti ühe favoriidi Rõuge Saunamaa meeskonnaga (mänginud 2 korda Eesti saalikarika finaalis) tubli 5:5 viik - poolaeg 4:3 - (väravad : Juhan Jograf Siim - 3, Taavi Kaarma ja 1 vastaste omavärv). Tubli töö mehed ja ka publikut oli omajagu. Tänu fännidele!

Teiseks mänguks sõideti Vasaletta Spordikeskusesse, vastasteks Rummu Dünamo II meeskond.

Poolaeg võideti 9:3, kogu mäng 10:7 (väravad : Sven Haas - 2, Juhan Jograf Siim - 2, Reiko Mägi, Roland Samberk,

Mikk Hüüdma, Karl-Sander Eensoo, Vidrik Teder, Erki Olesk). Hea töö! Tänu jällegi fännidele!!!

Eesti saalikarika 1/16 finaalis mängiti kodusaalis Rahvaliiga meeskonna Kurtna JK-ga. Oli küllaltki raske mäng. Poolaeg võideti 3:2, kogu mäng 5:4 (väravad : Silver Kruusalu - 3, Juhan Jograf Siim - 2). Järgmine vastane - 1/8 finaali - kodusaalis Rantipol Võru Helios. Edu järgmisteks mängudeks.

Baltec Eesti võistkondlikel lauatenise meistrivõistlustel osaleb hulgaliselt Kiili vallas elavaid ja töötavaid lauatenisemängijaid:

5. liiga - Jaan Sinisaar, Heino Laidmaa - Riisipere LTK 2 ; Toi-

vo Tuisk - Kalev LTK 3 ; Hainer Õunapuu - TalTech Spordiklubi/ Parementeenindus.ee

4. liiga - Ivar Leontjev, Eduard Virkunen - Riisipere LTK

3. liiga - Indrek Perv - Lauatennisikeskus ; Andrus Steinbach - Keila Pinksiproff I

Edu kõigile erinevatel turniiridel!

Korvpall

⊙ Jätkusid mängud OPTIBET Rahvaliigas - Põhja regioon - REGULAR - II divisjonis. Kiili SK meeskond kaotas 3. mängus võõrsil Wildix/Escom meeskonnale tulemusega 56:67 (Siim Palu - 12 p.). Järgmises mängus kodusaalis Kiilis mindi kokku Ge-

nus Sports meeskonnaga ja saadi hooaja 1. võit!!!! Palju õnne! Tulemus 66:61 (Kaarel Loo - 21 p. ehk 7 3-punkti viset, Janek Zurba - 12 p., Allen Talviste - 11 p.). Järgmises, samuti kodusaalis peetud mängus ei suudetud võiduarvet kasvatada, kaotati tulemusega 68:76 meeskonnale Eurofasteners (Oliver Tuus - 20 p., Ott Põldsaar - 12 p., Kaarel Loo - 11 p.). Edu edaspidisteks mängudeks!!

Keegel

⊙ Eesti lahtistel paarismängu meistrivõistlustel sportkeeglis, Tallinnas, Mustamäel : mehed - 8. koht Toomas Vendel-Jens Vendel, 12. koht Margus Mänd,

13. koht Aivar Hannus, 14. koht Marko Kikas. Naised - 6. koht Eve Urbas.

Kabe

⊙ Eesti meistrivõistlused mikrokadettidele vene kabe - poisid : 10. koht Ragnar Tarend, 17. koht Kristo Maalust, 20. koht Rander Tarend

Nupuklubi ja Tabasalu Kabeklubi lasteturniir vene kabe - 8. KUKESAMM - I koht Emilia Kello (2007-2008 sünd. - T I koht), 8. koht Tambet Pang (2007-2008 sünd. - P I koht), 10. koht Kristo Maalust (2011-2013 sünd. - P I koht), 13. koht Georg Kello (2009-2010 sünd. - P 5 koht). | **Kaupo Kütt**

© PALJU ÕNNE

SÜNNIPÄEVAD DETSEMBRIKUUS

92 Koidula Ameerikas
88 Leander Lents'
85 Laine Rannamäe
83 Lilli Tokun
83 Asta Peeduli
83 Ants Väljataga
81 Jaan Möttus
81 Öitse Liiva
79 Helmi Pink
79 Jaan Evel
78 Niina Arumeel
78 Lembit Oblikas
78 Tamara Izborskaja
75 Emma Pirson
75 Jaan Paas
70 Georg Kalmus
65 Illo Talur
65 Margarita Tšernjajeva
65 Hillar Urbanik
65 Marika Pedak
65 Enno Sillanurm

MEIE VALDA SÜNDISID

08. oktoobril Kaspar Lillepõld
Palju õnne, Kai Rannula ja Raido
Lillepõld!
22. oktoobril Romet Reivart
Palju õnne, Kelin ja Ott Reivart!
26. oktoobril Rudolf Roostalu
Palju õnne, Eneli Toppa ja Priit
Roostalu!
30. oktoobril Elly Mia Kitsing
Palju õnne, Maris Liiv ja Aapo Kit-
sing!
08. novembril Frode Annion
Palju õnne, Katre ja Silver Annion!
09. novembril Adeele Kruusalu
Palju õnne, Geelika ja Silver
Kruusalu!

1.12 1. advendipüha
kell 12 jumalateenistus armulaua-
ga, muusika Kiili Kammerkoor
15.12 3. advendipüha
kell 12 Leeripüha jumalateenis-
tus, muusika Jüri koguduse lau-
lusõbrad
kell 20 advendikontsert Hedvig
Hanson
24.12 Jõuluõhtu
kell 14 Püha jõuluõhtu jumala-
teenistus
kell 16 Püha jõuluõhtu jumala-
teenistus

kell 18 Püha jõuluõhtu jumalatee-
nistus
25.12 1. jõulupüha
kell 12 perejumalateenistus - kiri-
kusse on oodatud kõik lapsed,
muusika Jüri koguduse laulusõb-
rad
26.12 2. jõulupüha
kell 15 jumalateenistus-jõulupuu
Nabala palvemajas

Kõigi laul ja salm
on väga oodatud

P&K VEOD OÜ
Töötame ka nädalavahetustel ja riigipühadel

Eesti parim transporditeenus!
Pakutavad teenused: • Transportteenus
• Ekspressveod
• Tellimusveod

+372 5387 9707 pkveod@gmail.com www.pkveod.ee

**Hubast soojust kõikidesse
kodudesse soovib
Teie korstnapühkija!**

A KORSTEN

www.akorsten.ee
Tel 5648 3971

TORUSTIKUD OÜ

Koduleht: www.torustikud.ee

e-post: info@torustikud.ee
Tel 5839 0415; 5553 3948

Vee- ja
kanalisatsiooni-
torustike
sise- ja välistööd

Kuldsed Kaed
Puhastus- ja hooldusteenused

KODUKORISTUS
PERSONAALNE PAKKUMINE
KOOLITATUD TÖÖTAJAD
KVALITEETSED VAHENDID
Küsi pakumist:
LAURA@KULDSEDKAED.EE
5553 6818

**Puldupood Sakus Üksnurme teel müüb
ehituspultu ja pultbriketti**

- lauad, prussid
- voodrilauad
- soojusmaterjalid
- aialipid
- OSB ehitusplaadid
- transpordivõimalused

Avatud E-R 8.30–18.00, L 10.00–14.00
Tel 501 0701, 510 9068, 670 6876
www.teevenpuit.ee

TEEVEN PUIT OÜ

Brushwood OÜ
Hakkepuidu tootmine ja müük
Raie • Kokkuvedu • Hakkimine

OSTAME
Rapla-, Harju-, Lääne-, Pärnu-, Järva- ja Lääne-Virumaal

- ✓ võsa raieõigust (alusmets, kraavid, teeääred jms)
- ✓ lepikute lageraiet
- ✓ vahelattu virnastatud võsa ja raidmeid
- ✓ raiutud võsa ja raidmeid langil (koondamata)
- ✓ küttepuid langi vahelaos hakkimiseks
- ✓ saetööstuste jäätmeid (pinnud jms)

e-post allan@energywood.ee
tel 50 82 501

**MÜÜME HAKKEPUITU
PUIDU HAKKIMISE TEENUS**
e-post jaanus@energywood.ee
tel 507 7859

Automaatkäigukastiga

14 900 €

**Auto Fortest soodsalt
täisvarustuses Hyundai i20.**

Automaatkäigukast, talverehvid,
porimatid, ARK pakett, tagurduskaamera.

**7 AASTA
GARANTII**
LÄBISÕIDUPIIRANGUTA

Suurepärase sõiduomadustega Hyundai i20 ühendab oma klassi parima töökindluse ja pilkupüüdva välimuse. Pakume automaatkäigukastiga Hyundai i20 rikkaliku lisavarustusega – komplekti kuuluvad 7" puutetundlik Android Auto / Apple Car Play ekraan, tagurduskaamera, Bluetooth käärd-vabad-süsteem, tasuta talverehvid, porimatid jms. Euroopa hinnatuima Auto Bild TÜV veareporti põhjal on Hyundai i20 töökindlaim väikeauto 2019. aastal. Nii anname talle ka 7-aastase läbisõidupiiranguta garantii.

AUTO FORTE

Auto Forte asub Sikupillis, Tartu mnt 87D, Tallinn, tel 699 7500, sikupilli@autoforte.ee, www.autoforte.ee

HYUNDAI

REVELIND HALDUS

TALV

- Libedatõrje
- Lumekoristus
- Lume äravedu

SUVI

- Muru niitmine
- Trimmerdamine
- Varjualuste ehitamine
- Lehtede koristus ja äravedu
- Tänavakivide ja terrasside pesu
- Teede ja platside harjamine-ja hooldustööd

✉ revelindhaldus@gmail.com f facebook.com/revelindhaldus
☎ +372 530 99 233 | +372 591 85 832

Metsakeskus.ee

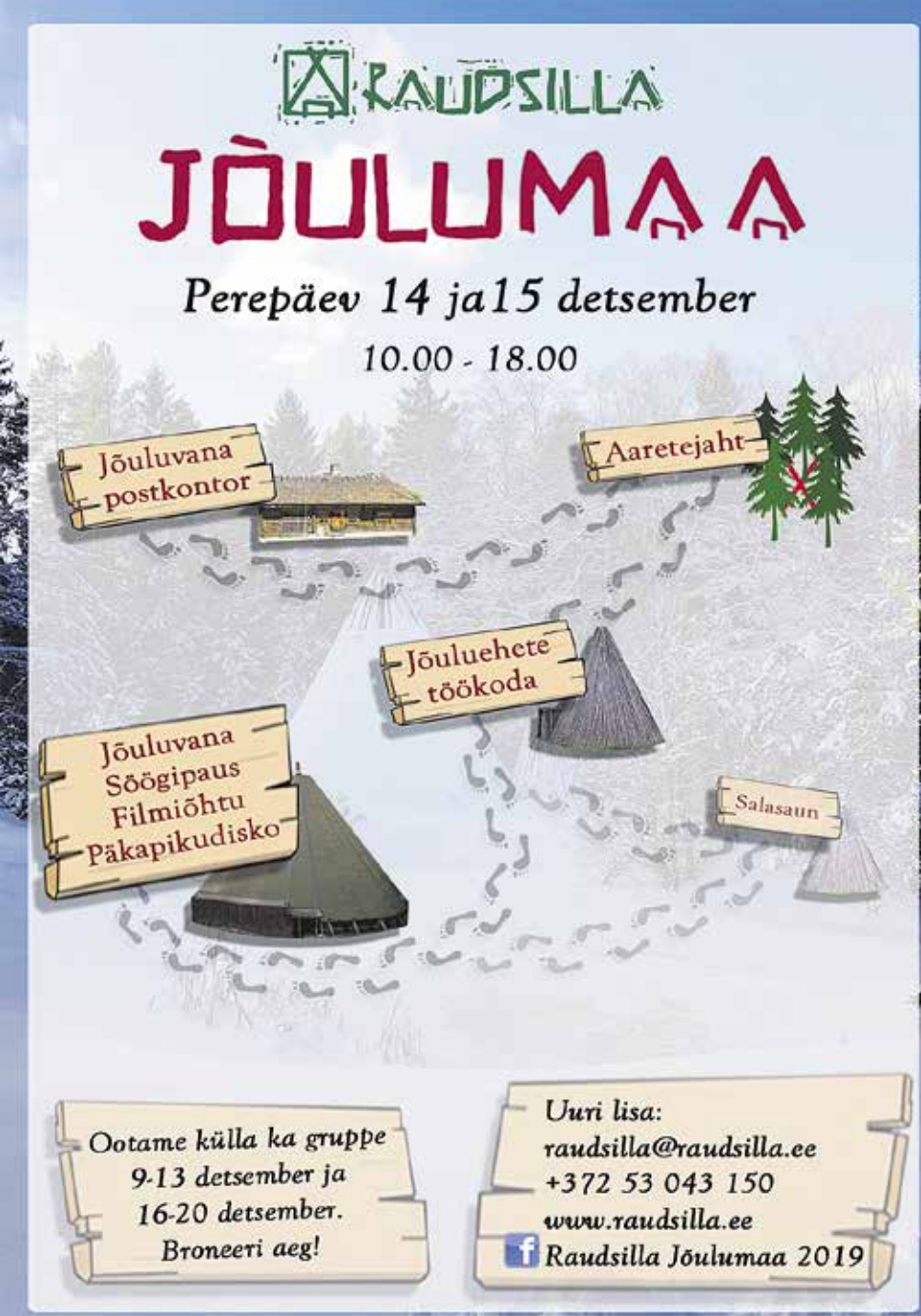
Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raieetega või asetseda piiranguvööndis. Tel: 56 111 900

Hooli oma korstnast! KORSTNAPÜHKIJA

- Korstnapühkimine
- Kettpuhastus
- Käiguteede paigaldus
- Lumetõkke paigaldus

Rain 53 615 567
info@kuldnekorsten.ee
f kuldne korsten

RAUDSILLA JÕULUMAA

Perepäev 14 ja 15 detsember
10.00 - 18.00

Map locations: Jõuluvana postkontor, Aaretejaht, Jõuluehete töökoda, Salasaun, Jõuluvana Söögipaus Filmiõhtu Põkapikudisko

Ootame külla ka gruppe
9-13 detsember ja
16-20 detsember.
Broneeri aeg!

Uuri lisa:
raudsilla@raudsilla.ee
+372 53 043 150
www.raudsilla.ee
f Raudsilla Jõulumaa 2019

Ostame kasvavat ja ladustatud võsa

5343 9250
kaur@reinpaul.ee
REINPAUL

Puhastame võsast alusmetsa, teeääred, kraavid ja põllumaad, samuti ostame kokkuveetuid ja -vedamata raiejäätmeid.

Moodulkorstnate, soojus- ja salvestavate kaminade, moodulahjude müük ja paigaldus. Paigaldus vaid 3 päeva.

KAMINANURK OÜ
Kontakt
kaminanurk@gmail.com
56618891

Ostame üle Eesti seisima jäänud sõidukeid. Avariisi, riketega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Võtame arvelt ise maha. Pakkumised võimalusel piltidega seisevauto@gmail.com või 5618 8671.

Väikeste elu

KÕIGE SOODSAM MATUSETEENUS TALLINNAS JA HARJUMAAL

Eesti soodsaim tuhatustumatus, kabel, peielauad, ööpäevaringne lahkunu transport Eestis ja välismaal

Memoris
Krematoorium ja matusebüroo

TASUTA LÜHINUMBER 16200
Männiku tee 123, Tallinn • Pargi 30, Keila • www.memoris.ee

Vanametalli KOKKUOST
ALATI HEAD HINNAD
☎ 800-9499
BETOONI 7A TALLINN
www.tolmets.ee

Masinaehituse ja tööstuse teenindamisega tegelev ettevõtte Peretec OÜ otsib oma meeskonda

CNC-PINGI OPERAATOR-FREESIJAT.
Töökoht asub Kiilis.

Ühendust palume võtta numbril 5615 6144 või kirjutada maarja@peretec.eu.

Avaldame kaastunnet Alarile ja Tiiale ema ja ämma

ASTA MANDRE
kaotuse puhul.

Töökaaslased
Nabala Põllumajanduse
Osaühingust

In memoriam

OLAF EBER

11.08.1946-10.11.2019

Sügav kaastunne Mihklile perega, kalli

ISA
kaotuse puhul.

Tehnikakeskus OÜ kollektiiv.

Mõni hetk on kohe väga, väga valus...

Meie kaastunne Ester Gornischeffile kes jättis hüvasti pojaga.

Sajajalgsete rühma lapsed vanematega..

Avaldame kaastunnet Alarile ja Tiiale ema ja ämma

ASTA MANDRE
kaotuse puhul.

Töökaaslased
Nabala Põllumajanduse
Osaühingust

In memoriam

ASTA MANDRE

17.03.1927-25.11.2019

Vaata ema, olen vihm - märjaks teen Su põsed. Kui vaid saaks, siis uhaks ära kõik Su suured mured. Vaata ema, olen siin, Sinu südames ja hinges. Olen Sinu lähedal - Sinu kallil Ingel

Meie sügav kaastunne, Ester, kalli

POJA
kaotuse puhul
Kiili Lasteaia pere

Sügav kaastunne Alarile perega

EMA
kaotuse puhul

Naabrinaine Loreida perega

www.oeseltubs.ee

telefon 56 862 962
e-post: info@oeseltubs.ee

**KINGI ENDALE
MAAILMA PARIM
KÜMBLUSTÜNN!**

VEEL SELLEL
AASTAL OSTES **10%**
HINNAST ALLA

**Ösel
tubs**

**OTSIME
PUIDULAO
MEISTRIT!**

Kas sa oled töötanud kohas, kus ürgne loodus kohtub moodsa tehnoloogiaga otse sinu käte all? Kus sind ümbritseb valgus ja puhtus, sinu selga mudib massöör ning lõunad on pea tasuta? Ei ole? Siis on aeg kandideerida.

Kes see on?

See, kes teab, et korralik kord on kordumatult hea. See, kes korraldust põlastab ja selle pihta täpselt käsu välja annab nagu täpsuslaskur. See on inimene, kes elab olevikus, sest ta teab, et see, mis lattu sisse tuleb on tulevik ja mis välja läheb see on minevik. See on inimene, kes paneb ka Jüri rataslaaduri ülesmäge veerema ja planeerib Jüri tööpäeva. See on inimene, kelle jaoks kord on kohus.

Mida ootame?

Ootame, et oleksid juba mõnda aega olnud metsa poole. Seda heas metsanduslikus hariduse mõttes. Olgu sul keskmiselt-eriline või ülimalt kõrge haridus, kandideeri isegi siis, kui sul kogemust veel pole. Muidugi, kui oled varem ümarmaterjalidega tööd teinud, on see punkt sinu kasuks. NB! Ümarmaterjaliga tööna ei lähe arvesse töö pallimeres.

Mida pakume?

Pakume sulle tööd maailma tipptasemel ning tipp-topp täpselt ja ladusalt töötavas ettevõttes. Kohale sõidutab sind ladus ühistransport. Töötajate hea tervise eest hoolime ja sellepärast on meil tasuta taastusravi, spordi ja massaaži-võimalus. Ja veel! Et hea oleks meel, peab kõht täis olema. Sellepärast kompenseerime oma inimeste kohapeal einestamise.

Tunned, et sul on **PUIDULAO MEISTRI** geenid?
Saada oma CV aadressile personal@kohilavineer.ee

**KOHILA
VINEER**

© ERAKUULUTUSED

Köögid, liugksed ja garderoobid, hinnad soodsad, garantii. Tel. 50 290 75; e-kiri: liugksed@kallion.net

Autode kokkuost! Ostame kõiki sõidukeid ja töömasinaid! Võib pakkuda remonti vajavaid ja seisvaid masinaid! Ei pea olema arvel, ülevaastust ega kindlustust! Pakkuda võib kõike! Kuulutus ei vanane! Tel 5457 5055

MÜÜK KAMPAANIA HINNAD. Otse tootjalt pakitud kandiline sega puitbrikett al 160 eur. kase puitbrikett al 175 eur, pakitud turbabrikett al 130 eur, 6 ja 8mm pellet al 205 eur, kivisüsi 25kg kotis, 235 eur t klotsid võrgus 2,3 eur. kaminapuu 2.5 eur võrk VEDU 5068501

Muld, liiv, killustik, kruus, freesasfalt + transport. 53953788

Müüa kuivi pakitud kütteklotse. Vedu on tasuta! Tel 5383 9215

Müüa saetud, lõhutud küttepuid, toored ja kuivad — lepp, sanglepp, kask. Kaminapuid 40 l võrgus (lepp, kask). Tel 509 6735, halukuller.ee

Müüa saetud ja lõhutud küttepuid pikkusega 30–60 cm. Kojuvedu. Tel 522 7345. e-post marek406@gmail.com

Müüa toored küttepuid - lepp 42€/rm, sanglepp 45€/rm, saar 50€/rm, kask 55€/rm. Metsakuiv okaspuu 48€/ ruum. Kogus alates 7 rm, transport hinna sees. Tel: 5551 8498

Müüa valge lepp alates 44 € / rm, sanglepp alates 39 € / rm, kask alates 57 € / rm. Info tel 5697 5216

Pakume Eestis toodetud kvaliteetset puitbriketti ja pelletit. Müüme ka väikseid koguseid. Info tel 5559 7572

Voodrilaua (värvitud), põrandalaua, tuulekasti, terrassi ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117, www.espuut.ee

Müüa elamumaa neli krunti koos transpordimaaga, kokku 23940 m² Harjumaal, Anija vallas, Lilli külas, lisainfo telef: 5147886

Müüa kuivad ja toored lõhutud küttepuid koheletoomisega, lepp, sanglepp hind al.44 eur.rm. Tel. 50 99598 pakhalupuu@gmail.com www.pakhalupuu.ee

Ostan vanemat eesti kunsti. Sobivusel maksan ausat hinda. 53416769 või info. lercon@gmail.com

Ostan vanaaegseid jalgrattaid, sääreväristajaid, nende raame ja muid osi. Ostan vene autode, tsiklite osi. Tel 5102349.

**Müüa privaatne talumaja
koos kõrvalhoonetega
looduskaunis Paekna
külas, Kiili vallas.
katastrinumber:
30401:001:3007. Kinnistu
suurus on 19997m²
Lisainfot saab: 5147886**

Autode kokkuost harjumaal. Uuri oma auto hinda www.autohoov.ee 58190200

Väiksem ehitusfirma teostab ehitustöid kogu harjumaal piirkonnas. Meeskond kogemustega ja töö alati kvaliteetne. DH Service OÜ, www.fassaadkorda.ee dhserviceou@gmail.com +372 5696 3580

Ostan igas seisukorras sõidukeid ja kaubikuid, võib remonti vajada! Tel 5309 2650

Ostame või müüme-üürime Teie kinnisvara. Kiire vormistamine. Tuuli, tel 5623 9904, e-kiri tuuli@real24.ee

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

Sõidukite kokkuost (auto, buss, veok, haagis, tehnika). Tel 5567 8016

Ostan talumaja koos suure krundiga Tallinnast kuni 50 km kaugusele. Hooned võivad vajada remonti. Tel 508 0065

Vannitubade renoveerimine. Plaatimine ja siseviimistlus 53728382

Fassaadid, üldehitus, plekitööd, krohvimine, viimistlus 57878925

Ostame või müüme-üürime Teie kinnisvara. Kiire vormistamine. Tuuli, tel 5623 9904, e-kiri tuuli@real24.ee

Lp. Mesinikud! Luke Vahavabrik vahetab kärjepõhja 2,50eur/kg Tallinnas, laupäeval 30. novembril Marja 4D es kell 11-12.00 Tel. 5645 2997, e-mail: luke.vahavabrik@mail.ee

Korstnapühkija Tallinnas ja Harjumaal. Teeme küttesüsteemid puhtaks ja ajame paberid ka korda! Uuri lisaks www.loor.ee või 5821 6554

Kutsetunnistusega arborist pakub puude ja ohtlike puude langetust, puude hooldusloikust, viljapuude hooldusloikust, kändude freesimine, raiejäätmete hakkimine ja utiliseerimine, hekkide hooldus. Kruntide puhastus võsast ja puudest ka raie teenus. Tel nr. 5057786 www.puukirurg.ee

F-Trans OÜ teostab reovee äravedu Jõelähtme vallas. Tellimine ja info 5065 406 www.fekaal24.ee

Hooldatud korstnad ja küttekolded tagavad Teie kodu tuleohutuse. Korstnapühkija, tel 5333 0556, OÜ Korstnahooldus

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h. Vt ka ennustus.ee

PUHAS KOLLE
Korstnapühkija
5877 1665
info@puhaskolle.ee
www.puhaskolle.ee

Ladvast Kännuni OÜ
-Ohtlike puude langetamine
-Kändude freesimine
-Hekilõikus
www.ladvastkannuni.ee
Tel. 5145774, 5119317

Aastaringne ohtlike puude lõikus ja hooldusloikus. Väljaõppinud puude-langetajad parima hinnaga. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

Kutseline korstnapühkija, tehtud töödele akt. Tel 5689 0125, e-post kuldnoop@gmail.com

Langetame ja hooldame puid just Teie piirkonnas. Leiame koos lahenduse! Meid saab kätte www.puumehed.ee, tel 5626 3857

Ohtlike puude aastaringsed raie-, hooldus- ja saetööd. Katuserennide puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968, 5340 2068

Paigaldan epopörandaid (garaažid, trepid, rõdud, terrassid, abiruumid, saunad, vannitoad jne). Tööde järjekorrad lühikesed ja hinnad soodsad. Küsi hinnapakkumist. Tel 5620 6899, www.epopaigaldus.ee

Teostame kaevetöid miniekskavaatoriga. Tel 5639 3588, www.väikeekskavaator.ee

Väikeveod kuni 2 tonni. Kohaleveoga liiv, muld, killustik, sõnnik, turvas, asfaldipuru, betoon. Tel 509 2936

Ohtlike puude langetamine, hekkide ja õunapuude lõikus tel. 521 0334

Üldehitus, katuse-, fassaadi- ja viimistlustööd. Majade, kõrvalhoonete ehitamine täislahendustega. Tel 5352 9476, www.miltongrupp.ee

Pliidid, soeseinad. Vanad head plekkahjud. Ehitus ja remont, konsultatsioonid. Pensionäridele soodustus. Tel 56249455

TORUMEES

56159680
www.eaststar.ee

IGAT MASTI TORUTÖÖD:
SAN. SEADMED, BOILERID,
KATLAD, KATLAMAJAD,
SOOJUSPUMBAD.....
www.eaststar.ee